

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจในสังคมโลกปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจของแต่ละประเทศอย่างชัดเจน ดังจะเห็นได้จากกรณี การเกิดภาวะวิกฤติในระบบเศรษฐกิจของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก ทำให้หลายประเทศเกิดภาวะการเลิกจ้างงานเป็นจำนวนมาก บริษัทภาคธุรกิจ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นต้น มีการลดอัตรากำลังคนงานลง ในบางบริษัทมีการเลิกจ้างงาน ทำให้ประชาชนเป็นจำนวนมากว่างงาน ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ ส่งผลกระทบต่อไปทั่วโลก แม้กระทั่งประเทศไทยก็เช่นเดียวกันกับสังคมโลก สภาพเศรษฐกิจสังคมไทยในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา สภาพเศรษฐกิจของสังคมไทยได้เกิดภาวะวิกฤตเช่นเดียวกัน ดังมีปรากฏตามข่าว สื่อ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ว่า ภาคธุรกิจ อุตสาหกรรมต่างมีการลดคนงาน และเลิกจ้างงาน หลายบริษัทมีการหยุดกิจการ ประชาชนเป็นจำนวนมาก ว่างงานไม่มีงานทำ ทำให้ประสบปัญหาในการดำเนินชีวิตด้วยความยากลำบาก

การดำเนินชีวิตของคนในเมืองในสังคมยุคปัจจุบันมีความยากลำบากเพิ่มขึ้น บางส่วนอาจเนื่องมาจากสาเหตุคือการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจของโลกและระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ จึงทำให้วิถีชีวิตที่มีการแข่งขันกันสูงขึ้นเพื่อดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมเมืองต่อไป บางส่วนไม่สามารถที่จะสู้กับภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้ ต้องกลับภูมิลำเนาถิ่นบ้านเกิด ทั้งนี้ในการดำเนินชีวิตของคนเมืองในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเมืองที่อยู่ท่ามกลางกระแสของการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินเงินทอง เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และที่สำคัญคือเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมเมืองได้ ภายใต้สภาวะการบีบบังคับของระบบเศรษฐกิจและสภาพปัญหาทางสังคมที่ส่งผลให้คนเมืองตระหนักถึงความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สภาพดังกล่าวซึ่งอาจนำไปสู่การมองเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวมทั้งนี้เนื่องจากว่า วิถีชีวิตคนเมืองมุ่งที่จะสร้างประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความสุขสบาย จึงทำให้มุ่งที่จะสร้างประโยชน์ให้แก่ตนฝ่ายเดียว ขาดพิจารณาญาณการมองเห็นประโยชน์ที่เป็นของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน มีความคาดหวังที่จะนำมาเป็นประโยชน์ของตนเองฝ่ายเดียว สภาพเศรษฐกิจและสภาพปัญหาทางสังคม ซึ่งเป็นสิ่งหล่อหลอมสภาพจิตใจของคนเมืองให้มองเห็นผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเองเพียงฝ่ายเดียว ทำให้ขาดการมองว่า ตนในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ควรมีความเสียสละเพื่อความสงบสุขร่มเย็นให้เกิดขึ้นในสังคมโดยรวม

ด้วยอิทธิพลของระบบเศรษฐกิจและสภาพปัญหาทางสังคมคาดว่าจะมีส่วนทำให้สภาพลักษณะอาการของจิตใจ (Mind and spirit) เปลี่ยนแปลงไป เช่น เป็นผู้ที่มุ่งผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่า

ส่วนรวม ซึ่งสภาพลักษณะอาการของจิตใจในสังคมยุคปัจจุบันกับในอดีตนั้นสามารถสังเกตได้ว่า มีความแตกต่างกัน เช่น ผู้คนในสังคมในอดีตนั้นเป็นผู้มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความโอบอ้อมอารีต่อเพื่อนมนุษย์ มีความเห็นอกเห็นใจเพื่อนมนุษย์ด้วยกันที่ทุกข์ยากลำบาก มีการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนวัตถุสิ่งของกันมากกว่าการซื้อขาย ซึ่งแตกต่างไปจากในสังคมยุคปัจจุบัน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า สังคมไทยในอดีตมีความเป็นสังคมแห่งความเอื้ออาทรกันมากกว่าในสังคมยุคปัจจุบัน เป็นต้น ลักษณะทางสังคมดังกล่าวนี้ควรเร่งศึกษาเพื่อทำความเข้าใจสภาพปัญหาต่าง ๆ เพื่อกำหนดนโยบายแนวทางในการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้การที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทางสังคมได้อย่างยั่งยืนนั้น ระบบการศึกษามีส่วนสำคัญยิ่งในการที่จะแก้ไขปัญหาทางสังคมต่าง ๆ ให้ลดน้อยลง โดยระบบการศึกษาจะต้องเป็นระบบที่พัฒนาคน สร้างคน ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและใจ ดังที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548: 3-4) ได้กล่าวถึงระบบการศึกษาว่าระบบการศึกษาต้องพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข ตามตัวบ่งชี้ที่ 5 คือ มีคุณธรรม จิตสาธารณะ และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก คนไทยดำเนินชีวิตโดยกายสุจริต วาสุจริต และมนสุจริต มีความรับผิดชอบทางศีลธรรมและสังคม มีจิตสำนึกในเกียรติภูมิของความเป็นคนไทย มีความภูมิใจในความเป็นชาติไทย รักแผ่นดินไทย และปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตย เป็นสมาชิกที่ดี เป็นอาสาสมัคร เพื่อชุมชนและสังคมในฐานะพลเมืองไทยและประชากรโลก

ทั้งนี้ มีนักวิชาการได้กล่าวถึง ลักษณะของจิตสาธารณะ เช่น ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2547:1) ได้กล่าวถึง จิตสาธารณะว่า เป็นลักษณะสำคัญของการเป็นพลเมืองดีของประเทศเพราะบุคคลที่มีจิตสาธารณะจะเป็นผู้ที่ตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อที่จะต้องดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติส่วนรวมของสังคม และตระหนักในสิทธิของตนเอง ไม่ล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่น ในภาวะวิกฤติสังคมไทยในปัจจุบันที่คนส่วนใหญ่มักตั้งรกรากเพื่อตนเอง ไม่สนใจว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับส่วนรวม สิ่งที่เป็นของส่วนรวม เช่น สวนสาธารณะ ตู้โทรศัพท์ นำประปาสาธารณะ ไฟถนน เป็นต้น จะหาผู้ดูแลรักษาได้ยาก ทุกคนรู้จักแต่จะใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองเท่านั้น ถ้าทุกคนยังนิ่งเฉยปล่อยให้คนในชาติขาดจิตสาธารณะไปเรื่อย ๆ เช่นนี้ ประเทศชาติคงไม่สามารถพัฒนาได้เท่าที่ควร ดังนั้นจึงถึงเวลาแล้วที่ทุกคนจะต้องร่วมมือกันในการปลูกฝังจิตสาธารณะให้เกิดกับบุคคลในชาติ

เนื่องจากสภาพปัญหาปัจจุบันคือ การที่มีนักศึกษาบางกลุ่มหรือบางคนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับการใช้สิ่งของที่เป็นสาธารณะสมบัติ เช่น การเปิดเครื่องปรับอากาศ เปิดไฟในห้องเรียนทิ้งไว้ ตลอดถึงการใช้วัสดุอุปกรณ์ในห้องเรียนแล้วไม่เก็บเข้าที่เดิม หรือไม่มีการเก็บเข้าที่ให้มีความเป็นระเบียบเช่นเดิม ตลอดถึงการเปิดน้ำในห้องน้ำทิ้งไว้ การไม่ช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดของห้องน้ำ เป็นต้น สภาพปัญหาดังกล่าวนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่า นักศึกษาที่มีพฤติกรรมเช่นนี้มีการเรียนรู้หรือรับรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ที่เหมาะสมมาน้อยเพียงใด และนอกจากนี้ยังสะท้อนถึงสภาพจิตใจภายในของนักศึกษาว่า เป็นผู้ที่มีลักษณะทางจิตที่เหมาะสมมาน้อยเพียงใด ดังนั้นจากสภาพปัญหาดังกล่าวนี้จึงนำไปสู่การศึกษาวิจัยค้นหาความเป็นสาเหตุและผลเพื่อตอบคำถามในบางส่วนเป็นสำคัญ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาว่าประสบการณ์จากสถานการณ์ทางสังคม และลักษณะทางจิต ใดบ้างที่มีความเกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของนักศึกษา ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถนำไปเป็น แนวทางในการพัฒนา จิตสาธารณะ อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นแนวทางให้สถาบันการศึกษา สถานศึกษา และสถาบันครอบครัวได้ร่วมกันให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไข และช่วยเหลือดูแล เพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะ ให้แก่เยาวชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะจิตสาธารณะ ด้านการใช้สาธารณสมบัติ ด้านการถือเป็นหน้าที่ดูแล สาธารณะสมบัติด้านเคารพสิทธิผู้อื่นในการใช้สาธารณสมบัติ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ ปัจจัยด้านประสบการณ์ และลักษณะทางจิต ที่มีต่อจิต สาธารณะ ด้านการใช้สาธารณสมบัติ ด้านการถือเป็นหน้าที่ดูแลสาธารณะสมบัติด้านเคารพสิทธิผู้อื่น ในการใช้สาธารณสมบัติ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
3. เพื่อศึกษาสมการทำนายที่มีกลุ่มตัวตัวทำนายสำคัญ ได้แก่ ปัจจัยด้านประสบการณ์ และ ปัจจัยด้านลักษณะทางจิต ที่เป็นตัวทำนายสำคัญ ของ จิตสาธารณะด้านการใช้สาธารณสมบัติ ด้านการ ถือเป็นหน้าที่ ด้านเคารพสิทธิผู้อื่น ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ทราบลักษณะจิตสาธารณะด้านการใช้สาธารณสมบัติ ด้านการถือเป็นหน้าที่ดูแล สาธารณะสมบัติ ด้านเคารพสิทธิผู้อื่นในการใช้สาธารณสมบัติ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
2. ทราบถึงปัจจัยตามประสบการณ์ และตามลักษณะทางจิต ที่มีต่อจิตสาธารณะด้านการใช้ สาธารณะสมบัติ ด้านการถือเป็นหน้าที่ดูแลสาธารณะสมบัติ ด้านเคารพสิทธิผู้อื่นในการใช้สาธารณ สมบัติ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
3. ทราบสมการตัวทำนายสำคัญ ได้แก่ ประสบการณ์ทางสังคม การเห็นแบบอย่างจากบุคคล รอบข้าง ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และเหตุผลเชิงจริยธรรม ที่เป็นตัวทำนายสำคัญของ จิต สาธารณะด้านการใช้สาธารณสมบัติ ด้านการถือเป็นหน้าที่ดูแลสาธารณะสมบัติด้านเคารพสิทธิผู้อื่น ในการใช้สาธารณสมบัติ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
4. ได้ข้อมูลเพื่อการบริหารและการจัดการ ในการตัดสินใจ การพัฒนา จิตสาธารณะด้านการใช้ สาธารณะสมบัติ ด้านการถือเป็นหน้าที่ดูแลสาธารณะสมบัติ ด้านเคารพสิทธิผู้อื่นในการใช้สาธารณ สมบัติ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
5. ได้แนวทางการศึกษาวิจัยเช่น การศึกษาวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งนักวิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา ต่อไปในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี 4 คณะ ประกอบด้วย คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กลุ่มตัวอย่าง ได้เลือกจากประชากร ในที่นี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นกำหนดโควตา (Stratified Quota Random Sampling) สุ่มจากแต่ละคณะตามสัดส่วนที่ต้องการ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างดังนี้ การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคณะ ตามตารางของ Yamane (1967:886) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ความคาดเคลื่อน 5 % และขนาดของประชากร มีค่าความเชื่อมั่น (α) ซึ่งเป็นขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่สอดคล้องกับแนวทางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดจำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่า 20 เท่าของตัวแปร (ภาควิชาวิจัยการศึกษา.2543:64-65) การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มี 7 ตัวแปร จึงได้จำนวนตัวอย่างเป็น 20 คน X 7 ตัวแปร = 140 คน จำนวนดังกล่าวเป็นขั้นต่ำของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มี 4 คณะ ประกอบด้วย คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวม 4 คณะ จึงได้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด เป็น 4 คณะ X 140 คน = 560 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา โดยได้ศึกษาตัวแปรสำคัญประกอบด้วย

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

จิตสาธารณะ ประกอบด้วย (1) ด้านการใช้สาธารณะสมบัติ (2) ด้านการถือเป็นหน้าที่ และ (3) ด้านการเคารพสิทธิผู้อื่น

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

ตัวแปรเชิงบูรณาการณซึ่งเป็นปัจจัยเชิงเหตุ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ปัจจัยด้านประสบการณ์ ประกอบด้วย (1) ประสบการณ์ทางสังคม (2) การเห็นแบบอย่างจากบุคคลรอบข้าง (3) พื้นฐานประสบการณ์ (ตัวแปรรวมกลุ่ม) กลุ่มที่ 2 ปัจจัยด้านลักษณะทางจิต ประกอบด้วย (1) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (2) เหตุผลเชิงจริยธรรม และ (3) พื้นฐานทางจิต (ตัวแปรรวมกลุ่ม)

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษานี้เริ่มศึกษาตั้งแต่ 1 กันยายน 2553 - สิงหาคม 2554

นิยามปฏิบัติการของตัวแปรในการวิจัย

จิตสาธารณะด้านการใช้สาธารณสมบัติ หมายถึง การที่นักศึกษาใช้สาธารณสมบัติ เช่น โต๊ะเก้าอี้ หรือห้องเรียนของมหาวิทยาลัยแล้วมีการจัดเก็บเข้าที่ให้เหมือนเดิม ตลอดถึงการดูแลทำความสะอาดห้องเรียน การทิ้งขยะลงในถังขยะของมหาวิทยาลัย การใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์มีการเก็บเมาส์และแป้นพิมพ์เข้าที่เดิม การปิดน้ำ ปิดไฟ ปิดห้องเรียน หลังจากใช้แล้ว การทะนุถนอม หวงแหนในการใช้วัสดุ ทรัพย์สินอย่างคุ้มค่า ไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย ไม่ทำลายสาธารณสมบัติที่ตนใช้ ช่วยดูแลรักษาของส่วนร่วมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ หลีกเลี่ยงการกระทำที่ก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม ดูแลรักษาสิ่งของเมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี ใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม ไม่เบียดเบียนสมบัติขององค์กรเป็นสมบัติส่วนตัว

จิตสาธารณะด้านการถือเป็นหน้าที่ หมายถึง การทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ เช่น ถ้าเป็นเวรทำความสะอาดห้องเรียน ก็จะทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง การเข้าห้องสมุดจะไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น มักอาสาช่วยอาจารย์ถือแบบฝึกหัดหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ มาที่ห้องเรียน มีความตั้งใจที่จะรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ ไม่ให้ชำรุดเสียหาย มีความตั้งใจที่จะมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาสาธารณสมบัติที่ชำรุดเสียหาย มีความเอาใจใส่เป็นธุระ ดูแลสาธารณสมบัติของชาติ ถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องผลประโยชน์ของชาติ มีความตั้งใจมอบความรัก ความรู้สึกเป็นเจ้าของ ต่อสาธารณสมบัติ มีการเสียสละทำสาธารณะประโยชน์มากกว่าที่จะรับประโยชน์ มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือช่วยแก้ปัญหาให้แก่ส่วนรวม ทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบที่กำหนดไว้ รับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวม หุ่เมเท อุทิศตน และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ยุติความขัดแย้งโดยการฟังเสียงข้างมากเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม และ ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนภารกิจเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม

จิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิผู้อื่น หมายถึง การพิจารณาถึงจิตพฤติกรรม เช่น การพบเห็นวัสดุสิ่งของที่ไม่ใช่ของตนเอง เช่น ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์หรือสิ่งของที่เจ้าของลืมไว้ในสถานที่ต่าง ๆ อีกทั้งการคำนึงถึงการใช้ประโยชน์จากสาธารณสมบัติร่วมกัน ไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของส่วนตัว มีการแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของร่วมรวมตามสิทธิที่พึงมี อีกทั้งรวมถึงการเคารพถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลฟังเสียงข้างมาก ตระหนักถึงการมีส่วนร่วม มีการยอมรับความแตกต่างที่หลากหลายและหาวิธีอยู่ร่วมกับความขัดแย้ง โดยใช้เหตุผล มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเพื่อส่วนรวม โดยคำนึงถึงสิทธิในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากสาธารณสมบัติ ไม่ยึดครองสาธารณสมบัตินั้นไว้เป็นของส่วนตัว มีความตระหนักว่าบุคคลอื่นก็สามารถใช้สาธารณสมบัติเช่นเดียวกับตน และมีส่วนร่วมรับผิดชอบเมื่อพบว่า สาธารณสมบัตินั้นมีความเสียหายเกิดขึ้น

ประสบการณ์ทางสังคม หมายถึง การให้นักศึกษาบอกเล่าเกี่ยวกับความสามารถของนักเรียนที่จะรับรู้และเข้าใจความรู้สึกหรือแรงจูงใจของผู้อื่น เข้าใจสถานการณ์ บทบาท หรือตำแหน่งที่บุคคลอื่น ๆ กำลังประสบอยู่ เอาใจเขามาใส่ใจเรา คาดการณ์และทำนายพฤติกรรมของบุคคลอื่น ๆ ได้ล่วงหน้าจากพื้นฐานการเอาใจเขามาใส่ใจเรา เป็นต้น

การเห็นแบบอย่างจากบุคคลรอบข้าง หมายถึง เป็นการให้นักศึกษาบอกเล่าเกี่ยวกับการเห็นแบบอย่างที่ดีทางพระพุทธศาสนา จากบิดามารดา ครูอาจารย์ และเพื่อน ๆ ที่ยึดมั่นทำความดีตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

พื้นฐานประสบการณ์ หมายถึง ประสบการณ์ทางสังคม เช่น ความสามารถของนักเรียนที่จะรับรู้และเข้าใจความรู้สึกหรือแรงจูงใจของผู้อื่น เข้าใจสถานการณ์ บทบาท หรือตำแหน่งที่บุคคลอื่น ๆ กำลังประสบอยู่ เอาใจเขามาใส่ใจเรา คาดการณ์และทำนายพฤติกรรมของบุคคลอื่น ๆ ได้ล่วงหน้าจากพื้นฐานการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ตลอดถึง การเห็นแบบอย่างจากบุคคลรอบข้าง เช่น การเห็นแบบอย่างที่ดีทางพระพุทธศาสนา จากบิดามารดา ครูอาจารย์ และเพื่อน ๆ ที่ยึดมั่นทำความดีตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง การให้นักศึกษาบอกเล่าเกี่ยวกับความสามารถคาดการณ์ไกล การเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตนในอนาคต และการอดได้รอได้ของนักศึกษาผู้ตอบในสถานการณ์ต่าง ๆ

เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำของบุคคล บุคคลที่มีจริยธรรมในระดับที่ต่างกัน อาจจะมีการกระทำที่คล้ายคลึงกันได้ และบุคคลที่มีเหตุผลการกระทำที่เหมือนกัน อาจจะมีเหตุผลเบื้องหลังการกระทำ และอยู่ในระดับจริยธรรมที่แตกต่างกันได้

พื้นฐานทางจิต หมายถึง ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เช่น ความสามารถคาดการณ์ไกล การเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตนในอนาคต และการอดได้รอได้ของนักศึกษาผู้ตอบในสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดถึง การมีเหตุผลเชิงจริยธรรม เช่น การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำของบุคคลที่มีจริยธรรมในระดับที่ต่างกัน อาจจะมีการกระทำที่คล้ายคลึงกันได้ และบุคคลที่มีเหตุผลการกระทำที่เหมือนกัน อาจจะมีเหตุผลเบื้องหลังการกระทำ และอยู่ในระดับจริยธรรมที่แตกต่างกันได้ เป็นต้น

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานชุดที่ 1

สมมติฐาน 1.1 คาดว่านักศึกษาที่มี ประสบการณ์ทางสังคมเหมาะสมมาก มีลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตนมาก จะมีจิตสาธารณะด้านการใช้สาธารณะสมบัติมากกว่า นักศึกษาที่มีประสบการณ์ทางสังคมเหมาะสมน้อย มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย

สมมติฐาน 1.2 คาดว่านักศึกษาที่มี ประสบการณ์ทางสังคมเหมาะสมมาก มีลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตนมาก จะมีจิตสาธารณะด้านการถือเป็นที่มากกว่า นักศึกษาที่มีประสบการณ์ทางสังคมเหมาะสมน้อย มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย

สมมติฐาน 1.3 คาดว่านักศึกษาที่มี ประสบการณ์ทางสังคมเหมาะสมมาก มีลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตนมาก จะมีจิตสาธารณะด้านเคารพสิทธิผู้อื่นมากกว่า นักศึกษาที่มีประสบการณ์ทางสังคมเหมาะสมน้อย มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย

สมมติฐานชุดที่ 2

สมมติฐาน 2.1 คาดว่านักศึกษาที่มี การเห็นแบบอย่างจากบุคคลรอบข้างมาก มีเหตุผลเชิง จริยธรรมมาก จะมีจิตสาธารณะด้านการใช้สาธารณะสมบัติมากกว่า นักศึกษาที่มี ประสบการณ์ทางสังคมเหมาะสมน้อย มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย

สมมติฐาน 2.1 คาดว่านักศึกษาที่มี การเห็นแบบอย่างจากบุคคลรอบข้างมาก มีเหตุผลเชิง จริยธรรมมาก จะมีจิตสาธารณะด้านการถือเป็นที่มากกว่า นักศึกษาที่มี ประสบการณ์ทางสังคมเหมาะสมน้อย มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย

สมมติฐาน 2.1 คาดว่านักศึกษาที่มี การเห็นแบบอย่างจากบุคคลรอบข้างมาก มีเหตุผลเชิง จริยธรรมมาก จะมีจิตสาธารณะด้านเคารพสิทธิผู้อื่นมากกว่า นักศึกษาที่มี ประสบการณ์ทางสังคมเหมาะสมน้อย มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย

สมมติฐานชุดที่ 3

คาดว่าสมการทำนายที่มีกลุ่มตัวตัวทำนายสำคัญ คือ ปัจจัยด้านประสบการณ์ และปัจจัยด้าน ลักษณะทางจิต จะเป็นตัวทำนายสำคัญของจิตสาธารณะของนักศึกษาต่างกันอย่างน้อย 5 %